

20198950-9001-572-01

Statisztikai számjel

01-09-917900

Cégjegyzék száma

A vállalkozás megnevezése:

**CENTRÁL SZÍNHÁZ Színházművészeti Nonprofit
Korlátolt Felelősségű Társaság**

A vállalkozás címe:

1065 Budapest, Révay utca 18.

ÜZLETI JELENTÉS

2023.01.01. – 2023.12.31

**közötti időszakról
szóló éves beszámolóhoz**

A. A Társaság üzletmenetének alakulása, az éves beszámoló rövid értékelése, várható fejlődés

A Társaság szakmai művészeti célkitűzése az eddigi hagyományokhoz igazodva a lehető legszélesebb színházi közönség professzionális kiszolgálása, újabb közönség megnyerése törekszik, melynek során magyar és külföldi szerzők művei (rég és mai vígjátékok, komédiák, drámák, zenés játékok, musicalek, stb.) kerülnek bemutatásra, igényes és szórakoztató darabok kiválasztásával, színvonalas szereposztással, fiatal tehetségek bevonásával és korszerű színházi eszközök felhasználásával.

2023-ban a Centrál jubileumi évadot kezdett. A 20. születésnap ünnepe nosztalgiával szőtte át az évadot.

A 2023-as gazdálkodási évben **2 új bemutatót** valósítottunk meg, **és több régi sikerdarabot** is visszaemeltünk a jubileumi repertoárba:

- 2023 áprilisában mutattuk be **Prima Facie – Az ártatlanság vélelme** címmel **Suzie Miller** páratlan alkotását, amelynek ősbemutatóját Londonban a Westendben Jodie Comer briliáns játéka fémjelezte. A Centrál kisszínpadán társulati tagunk, Martinovics Dorina a monodráma főszereplője. Az előadás díszletét különleges fénytérveszi körül, és a monumentális falak részleteikben mozognak. A darabot élete első rendezéseként Puskás Samu jegyzi. A 2023 folyamán játszott 19 előadásra 3.498 jegyet vettek nézőink.
- A jubileumi évad jegyében újra bemutattuk **Fekete Péter** című zenés színdarabunkat, a család minden tagjának ajánlva. Eisemann Mihály zenéjére Zágon István és Somogyi Gyula írt dalszöveget, a főszerepekben Balla Eszter, Básti Juli, Martinovics Dorina, Fehér Tibor, Magyar Attila és Alföldi Róbert látható. A vidám forgatag december 8-án mutatkozott be a nagyközönség előtt, az ezt követő 5 előadásra 2175 jegyet adtunk el.
- 2023 őszén az évadkezdés mellett művészeink energiáit a **szerepátvételek** is lefoglalták. Társulatunk pacsirtája, Ágoston Katalin anyai örömök elé nézett, így a repertoár 7 darabja új szereposztást kapott 2023 szeptemberében, a felújító próbák október végéig tartottak. Megújult társulatunk is: Balla Eszter tündökölt a My Fair Lady-ben Eliza szerepében, Hermányi Mariann a Fügöny fel!-ben és a New Yorki komédiában, Földes Eszter a Ma este megbukunk, Martinovics Dorina a Ma este felnövünk komédiájában, Botos Éva a 2:22 kísértethistóriájában vette át a szerepet. Felfrissült a 10 éve bemutatott Fügöny fel! komédiánk szereposztása is: a főszerepeket Szinetár Dóra, Endrédi Gábor, Magyar Attila és Szécsi Bence vette át Hermányi Mariann mellett.
- Szeptemberben visszatért **Molnár Ferenc Delila** színműve Balsai Móni, Stohl András és Magyar Attila főszereplésével. A megvalósulást a Budapest 150 programban való sikeres pályázati részvételünk segítette.
- A pandémiás időszakot messze magunk mögött tudva és nézőink kérésének helyt adva drámai produkcióval bővítettük az amúgy többségében szórakoztató repertoárt: felújítottuk **Edward Albee: Nem félünk a farkastól** című világirodalmi klasszikusát Básti Juli és Rudolf Péter főszereplésével eredeti szereposztásban. A darabot 2023-ban 7 alkalommal 3.035 néző látta.

- E sorok között kell kiemelni a 2022 december végén bemutatott kísértethistóriát, **Danny Robins 2:22** című színdarabját. A nagyszínpadi produkció rendezője Puskás Tamás, fordítója Puskás Samu és Puskás Dávid voltak, a főszerepekben (2023 nyaráig) Ágoston Katit, Lengyel Tamást, Martinovics Dorinát és Mészáros Andrászt láthatjuk. 2023 folyamán 12 hónap alatt 46 előadást játszottunk belőle 21.782 nézőt borzongatva.

Befogadott produkcióink közül 2023-ban érkezett a Centrál mindig kísérletező kisszínpadára

- februártól **Székely Csaba: Öröm és boldogság** című színműve, amely egy utazó évadot töltött nálunk, majd visszatért a Budaörsi Latinovits Színház színpadára,
- májusban láttuk vendégül **Karinthy Ferenc: Dunakanyar** című színdarabját, amelyben a váratlan románc Szinetár Dóra és Makranczy Zalán között szövődött.
- Jelen beszámoló megírása idején a kisszínpadi repertoár 12 előadást ölel fel, ennek további bővítése saját produkciókkal valósul majd meg a 2024/2025-ös évadban.

2021 óta minden nyáron eleget teszünk a Szigliget Várudvar meghívásának, szervezésükben valósult meg 2023 nyarán 10 szabadtéri előadásunk a 2:22 – Egy kísértethistória előadásunkból: 6.413 fizető nézőnk örömeire 79,88 %-os kihasználtsággal működtünk a szigligeti vár alatt. Sikerünk Keszthelyen túl is hallatszott, és meghívást kaptunk 2024 nyarára is.

Évad közben nem utazunk előadásainkkal, de Mézesvölgy meghívása június végén mindig vállalható és örömteli. A tavalyi siker után most a Házassági leckék középhasaladóknak 2. változatával szórakoztattuk a veresegyházi közönséget. Ez volt az egyetlen táj-előadásunk 1693 néző előtt.

Működésünk szempontjából a legfontosabb tényező, hogy **a teljes évadot aktívan végigjátszottuk.**

A 2023-as aktív gazdálkodási év valódi színpadi előadásokkal telt, teljesen elfeledve a korábbi pandémiás időszakot. Mindez az **online-jegyértékesítés** további visszaesésén is meglátszott, amely várható volt. 2023-ban összesen 590 db online jegyet adtunk el saját honlapunkon, illetve stratégiai partnerünk, a SzínházTV közvetítésével (2022-ben 2.427 db online jegyet vásároltak nézőink). Legnézettebb továbbra is Woody Allen New Yorki komédiája volt, amely immár 2006 óta nyújt szórakoztató élményt nézőinknek, és Molnár Ferenc Delilája, amely pár év szünet után tért vissza a Révay utcai deszkákra.

Társadalmi felelősségvállalásunk terén immáron többéves múltra tekint vissza az együttműködésünk az AKKU Egyesülettel, amely vakok és gyengénlátók, valamint hallássérült nézők színházba járását szervezi. Az egyesülettel állandó közös projektünk van: folyamatosan készítjük elő a teljes nagyszínpadi repertoárt arra, hogy **minden előadásunk akadálymentesített** legyen. Ezáltal a fogyatékkal élő nézőink a többi nézővel együtt ülve a nézőtéren technikai segítséggel (audionarrációval vagy indukciós hurok és jelerősítő segítségével) élvezheti a Centrál nagyszínpadán bemutatott színdarabokat. Ez a projekt a pandémia ideje alatt az online előadások akadálymentesítésével teljesedett ki, ma a teljes nagyszínpadi repertoár akadálymentesített. Az akadálymentesítés az elmúlt években **NKA-támogatásból** valósult meg.

Jelen beszámolóban összesítettük a 2023-ban ismét teljes színpadi évadot játszó Centrál Színház nézőszám adatait. A színpadi előadások látogatottsága átlagosan 97,67%-os volt, a kitűzhető előadások száma a pandémia előtti időszakban játszott havi 32-34 előadásszámot továbbra sem érte el, havi 26-30 előadásra korlátozódott. Mindezt az óvatosság és a repertoár folyamatos frissülése indokolta. Reméljük, egyre többet játszhatunk a jövőben, erre nézőink érdeklődése a legnagyobb garancia.

A gazdálkodás rövid értékelése

A Társaság megfontolt, takarékos gazdálkodása következtében az elmúlt években folyamatosan alkalmazkodott a számára kedvezőtlenül alakuló állami kultúra-finanszírozási szabályokhoz, a gazdasági és piaci környezet átalakulásához, valamint a COVID-19 vírus által okozott pandémiás helyzethez. A tao-bőség éveiben felhalmozott tartalékok azonban a 2018-as évtől kezdődően folyamatosan apadtak, miközben a korábbi, teljesítmény-alapú, a nézettséget, mint objektív mérőszámot alapul vevő támogatási rendszer felszámolásra került. Változatlan a közönség érdeklődése és ítélete, amely a színház magas színvonalú szakmai munkájának köszönhetően az évek óta tartó folyamatos jegyáremelést is méltányolja. Jegyárainkat a piaci viszonyok, a kereslet, valamint az aktuális támogatásaink figyelembevételével alakítjuk ki, a gyakorlatban folyamatos jegyáremelést hajtunk végre (2023 márciusában és októberében növeltük a helyárakat).

A Főváros és a kormány közötti gazdasági együttműködés részeként 2024. december 31-éig tényleges törekvés valósul meg a Centrál Színház működésének éves támogatására évi 250 millió forint összegben. A 2023-as gazdálkodásra fordítható támogatási összeg három részletben: áprilisban, júniusban és szeptemberben érkezett meg társaságunk számlájára. Magánszínházként ezen támogatási szint szerencsének mondható, a tervezhetőség szempontjából viszont fenntartja a bizonytalanságot.

A 2023. üzleti évben komoly likviditási nehézségek nem jelentkeztek. A Társaság a 2023. üzleti év normál működési időszakaiban (szeptembertől júniusig) a korábbi évekhez hasonlóan közel 100%-os kihasználtsággal működött (színhelyi előadások figyelembevételével). A 2023-as gazdálkodási év mutatói már összehasonlíthatóak a pandémia utáni első „végigjátszott” 2022-es esztendővel. A változó támogatási és finanszírozási környezet, valamint a kiadások szoros kontrollja eredményeként a 2023. üzleti évet a Társaság 8 437 eFt pozitív eredménnyel zárta.

Megnevezés	2021 tény	2022 tény	2023 tény
Bérek	148 163	214 386	294 985
Cafeteria	30	0	0
Járulékok	17 794	26 273	25 075
Vállalkozói díjak (könyvelés, könyvvizsg., jogi képv., munkaügyi tanácsadás, humán eu. ellátás)	6 681	10 879	8 568
Házfenntartás és egyéb igénybe vett szolgáltatások	150 904	267 845	357 825
ebből ingatlanbérleti/haszonbérleti díj	9 865	29 526	28 675
Értékcsökkenés	65 564	146 486	155 075
Üzemeltetési ktg	389 136	665 869	841 528
Fellépti díjak (színész, zenész, egyéb közrem.)	145 736	303 473	400 800
Szerzői jogdíjak	52 343	142 755	195 623
Közvetített előadó-művészeti szolgáltatások	0	0	0
Színházi tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatások díja (marketing, szállítás, oktatás)	43 848	24 395	23 839
Utazási és kiküldetési költségek	1 008	4 270	8 367
Művészeti ktg	242 935	474 893	628 629
Egyéb ráford. (céltart., terven f. écs, püi műv.ráf.)	4 861	23 044	27 175
Költségek mindösszesen	636 932	1 163 806	1 497 332
Fenntartói/közszolgáltatási támogatás	6 295	12 056	23 793
Egyéb támogatás	201 075	260 237	348 480
Támogatások	207 370	272 293	372 273
Nettó jegybevétel	263 902	762 205	1 017 781
Egyéb bevétel	68 793	108 689	115 715
Saját bevételek	332 695	870 894	1 133 496
Bevétel összesen	540 065	1 143 187	1 505 769
Eredmény	-96 867	-20 619	8 437

Várható fejlődés

A Társaság 2019 előtt hosszú éveken keresztül 95-100 %-os arányban töltötte fel évről-évre növekvő mértékű tao-keretét, értékes partnerkapcsolatokat kialakítva és ápolva számos gazdasági társasággal, az összbevételen belül közel 40%-ra növelve a tevékenységünket elismerő gazdasági szektor anyagi támogatását (a tao-lehetőségnek köszönhetően).

A realizált jegybevételhez kötött tao-támogatás megteremtésével a Társaság vagyona évről-évre erősödött. Nagyszabású színháztechnikai és ingatlanfejlesztések valósultak meg ebből a forrásból (nézőtér-felújítás, új előcsarnok, modern színpadtechnikai rendszer telepítése), amelyek a Révay utcában működő ingatlan értékét növelték, színházi státuszát erősítették.

A jelenlegi helyzetben az éppen szükséges és már halaszthatatlan felújítások is komoly problémát okoznak a Társaság költségvetésének.

A korábban felhalmozott tartalék a pandémiás időszak alatt nullára csökkent, és a bevételeink fő forrását jelentő jegybevétel nézők hiányában kiapadt. A jegybevételt kiegészítő központi költségvetésből származó ún. többlet-támogatás összege a 2022. évre 125 millió forintra apadt, valamint a Fővárossal 2017-ben kötött közszolgáltatási szerződés alapján igényelhető fővárosi támogatás összege 5 millió forintra csökkent.

2023-ban a központi költségvetési támogatás 250 millió forintra bővült, a Fővárosi Önkormányzat pedig 10 millió forinttal támogatta a Delila előadás jubileumi megvalósulását a Budapest 150 program részeként. A fix összegű ingatlan bérleti díj éves befizetésével a plusz támogatás ellenére is Budapest önkormányzatának költségvetésébe a Társaság nettó befizető pozíciót tölt be.

A támogatási rendszer kiemelt minősítésű, közszolgáltatási szerződéssel rendelkező magánszínházként kezeli a Centrál Színházat:

- 2020 óta már csak az állami és fővárosi tulajdonú, közös üzemeltetésű színházak részesültek közvetlen működési támogatásban,
- Az EMMI/KIM által működtetett kulturális pályázati rendszerben 2023-ban 34,283 mFt többlettámogatást kaptunk (ágazati bérfejlesztés).
- Budapest Főváros Önkormányzatától 15 mFt támogatás érkezett, ugyanakkor a 2023. évre vonatkozó, Budapest Főváros Önkormányzatának fizetendő ingatlan bérleti díj összege bruttó 32,046 mFt-ra emelkedett.

A 2023. évben realizált jegybevétel 1 017,781 mFt volt, amely az évad közben több alkalommal végrehajtott jegyáremelésnek is köszönhető.

A fentiek alapján 2023-ban a nézőktől kapott jegybevétel 67,59%-ot képvisel a Társaság teljes bevételeiből. E forrásokat kiegészíti a támogatói kör nagyságrendje: 2023-ban 0,434 mFt érkezett az SZJA 1%-ból és 6,892 mFt céges közhasznú adományból és magánszemélyek támogatásából.

A Covid-időszak elmúltával is megmaradt néhány hatékony költségcsökkentő intézkedés, illetve irányelv:

- költségek minimalizálása,
- home-office részleges fenntartása azokban a munkakörökben, ahol ez releváns,
- repertoár összetételének racionalizálása,
- optimalizált látogatottság elérése folyamatos online-marketing eszközökkel.

A Társaság a munkabérek értékmegőrzése, valamint a munkaerő megtartása érdekében a béreket 2022-ben visszaállította a bezárás előtti szintre, illetve bizonyos munkakörökben (pl.: műszaki személyzet) kisebb bérfejlesztés is végrehajtott, amelynek jelentős részét a központi költségvetés finanszírozta.

A Társaság gazdálkodását a háborús veszélyhelyzet hatására elszabaduló energiaárak is jelentősen nehezítették. Mérlegelve a gázárak várható hatását, 2022 őszén nem indítottuk el hagyományos fűtési rendszerünket, helyette a nagyszínpadi nézőtérre 14 nagyteljesítményű klímaberendezést szereltünk fel, amelyek egész évben hűtik-fűtik a teret. A kisszínpadi nézőtérre ugyanezt a technológiát valósítottuk meg 2023-ban. Ezen eszközbeszerzési kiadások összege messze elmarad a gázár-növekmény 100 milliós nagyságrendjétől.

A pandémia elmúlásával a Társaság likviditási helyzete javult, kevésbé sebezhető.

A gazdálkodási helyzetet nehezíti, hogy a Centrál privatizált gazdasági társaságként minden eszközt és tartalékot felhasználva gyarapította és gyarapítja a Főváros vagyonát, a színháznak helyet biztosító bérelt ingatlan fejlesztésével és a mai napig tartó teljes körű fenntartásával és karbantartásával (ld. Üzletrész-vásárlási megállapodás). Mindezek okán a színházvezetés határozott szándéka továbbra is az, hogy a tao-alapon megtervezett privatizáció tao nélküli rendszerbeli túlélése érdekében újratárgyalja a Fővárossal a további működés feltételeit, hiszen ha nem változik a helyzet, akkor a Főváros felé továbbra is nettó befizető lesz 2024-re, miközben immár 20 éve közszolgáltató intézmény. A Társaság vezetése csak remélni tudja, hogy a másik fél végre hajlandó lesz a privatizációs szerződésben vállalt kötelezettségek újragondolására az ismert piaci feltételek teljes átalakulása okán. A színház folyamatosan teljesíti a számára előírt pénzügyi és szakmai kovenánsokat, és fizeti a mindenkori inflációval indexált ingatlan bérleti díjat.

A Terézvárosi Önkormányzattól bérleti díj tekintetében kaptunk kedvezményt a közterületen kialakított járdasziget bérlése kapcsán 1,4 mFt+ÁFA értékben immár harmadik éve. A Fővárosi Önkormányzatnak fizetendő ingatlanbérleti díj tekintetében a Társaság a 2023. üzleti évben kedvezményt nem kapott, a 2024. évben pedig továbbra is törekszik arra, hogy az immár 130 éves ingatlanon végzett kényszerítő jelleggel megvalósuló beruházások a színházi piacon magasnak számított bérleti díjba beszámításra kerülhessenek.

A rendelkezésre álló információk alapján megállapítható, hogy a Társaság versenyhátrányt szenved a budapesti színházi piacon. A kialakult helyzeten egy átgondolt fővárosi vagyonkezelési stratégia, objektív szempontokon alapuló kultúra-finanszírozási politika és a fővárossal közszolgáltatási szerződést kötött színházak rendszerszerű kezelése segíthet.

Ugyanakkor a Társaság a jövőben is a nézői igények maximális kiszolgálása mellett arra törekszik, hogy minél érdekesebb bemutatókat tudjon a színpadra állítani. Mindezeket úgy, hogy bemutatásuk költséghatékony legyen.

B. A mérleg fordulónapja után bekövetkezett lényeges események

A mérleg fordulónapja után lényeges esemény, mely a Társaság működését döntően befolyásolja a Várható fejlődés fejezetben leírt központi kulturális támogatási rendszerből eredő bizonytalanság. A 2023. évben a társaság 250 mFt támogatásban részesült a Kulturális és Innovációs Minisztériumtól.

C. Kutatás és kísérleti fejlesztés

A Társaság nem folytatott kutatási, fejlesztési tevékenységet a 2023-as üzleti évben, és ezt a jövőben sem tervezi.

D. Székhely bemutatása

A Társaság székhelye Budapest Főváros VI. kerületében a Révay utca 18. szám alatt a Magyar Állami Operaház szomszédságában található. A székhelyen két játszóhelyet (nagyszínpad, kisszínpad) üzemeltet a Társaság. A budapesti színházi évad végét követően a Társaság minden évben keresi a nyári színházi játszás lehetőségét: ezt 2023-ban újra Szigligeten a Várudivaron találtuk meg.

A 2023. üzleti évben székhelyünkön található két színpadon és a nyári játékokon összesen 415 előadást teljesítettünk 97,67%-os látogatottság mellett összesen 144.456 néző számára. Az előadások bontása a következő volt:

- nagyszínpad: 254 előadás 98,4%-os látogatottság mellett 109.235 néző számára,
- kisszínpad: 150 előadás 97,6%-os látogatottság mellett 27.115 nézővel.
- „Szigliget Várudivar Nyári Játékok”: 10 előadás 79,88%-os látogatottság mellett 6.413 nézővel.
- Mézesvölgyi Nyár keretében: 1 előadás 99,6%-os nézettséggel 1.693 nézővel.

E. Telephely(ek) bemutatása

A Társaságunk székhelyén kívül más telephellyel nem rendelkezik.

F. Foglalkoztatáspolitiká

Társaságunk foglalkozáspolitikája konzekvens az előző évek gyakorlatával. A Társaság a 2023. üzleti évben átlagosan 35,31 főt foglalkoztatott munkaviszony formájában (művészek, műszaki dolgozók, művészeti ügykezelés, gazdasági terület). A munkaviszonyban foglalkoztatottak mellett havonta mintegy 90 fő neves vendégművész, zenész, énekes, külsős szereplő és kisegítő műszaki munkatárs biztosította a magas színvonalú szakmai munkát.

A foglalkoztatáspolitikában a 2023. üzleti évben a Várható fejlődés fejezetben tárgyaltak miatt a 2021-ben bevezetett létszámstop érvényesült. Az egyes munkakörök kiszervezésének folyamata egyelőre lezárult. Az előadások humán erőforrás igényét kisegítő szakemberek bérlésével oldjuk meg.

G. Környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenység

A Társaság továbbra is különös figyelmet fordít a környezetterhelő hulladékok elkülönített és szakszerű kezelésére és megsemmisítésére (pl.: fénycsövek, elemek, bontott díszletek megsemmisítése). A Színház igyekszik olyan eszközök használatával ellátni feladatát, amelyek használatuk során nem terhelik meg jelentősen a környezetet (pl.: A, A+, A++ energetikai besorolás, stb.)

A Színháznak a 2023. üzleti évben nem keletkezett környezeti károkozásból származó kártérítési kötelezettsége.

H. Pénzügyi instrumentumok

A Társaság 2023. év folyamán forgatási célú értékpapírokat, 1 éven belül lejáró állampapírokat vásárolt és a fordulónapon is rendelkezett velük.

A Társaság nem rendelkezik befektetési célú értékpapírokkal, valamint származékos ügyleteket sem bonyolít.

I. Ár-, likviditás- és cash-flow kockázat

A Társaság működésében rejlő magas kockázat a jegyárak szinten tartásának, illetve emelésének kérdése, a fizetőképes „Centrális” nézők árérzékenységének becslése. A 2013/2014-es évad elején átléptük az akkori lélektani határnak tartott 4.000 Ft-os jegyárat, a 2016. őszi jegyáremeléssel az 5.000 Ft-os, a 2017. évi áremeléssel a 6.000 Ft-ost, a 2018. évi áremeléssel a 9.000 Ft-ost, amely szintén átgondolt lépés volt, ugyanakkor nem volt kockázatmentes. A jegyáremelés gazdálkodásra gyakorolt pozitív hatásáról a tartósan stabil jegybevétel mindent elárul.

A 2023-as gazdálkodási évben értük el azt a jegyárbevétel-szintet, amely költségeink fedezete mellett pozitív gazdálkodási eredményt hozott. Mindehhez a szeptembertől júniusig tartó folyamatos színpadi munka és a nyári játékokon való megjelenés elengedhetetlen.

A tao-támogatási rendszer megszűnése, illetve a gazdasági és finanszírozási környezet kedvezőtlen változása miatt a korábbi években elkerülhetetlen volt a jegyárak további, olykor drasztikusnak tűnő emelése. A Társaság 2023 folyamán két alkalommal, tavasszal és ősszel is kénytelen volt a jegyárait növelni.

A beszámoló idején az éves infláció és a kulturális szektor alulfinanszírozottsága, valamint a kiszámíthatatlan törvényi környezet gyengíti a kulturális piac keresletét. A lakosság kultúrára szánt forintjai csökkennek. Ebben a helyzetben a színház a legfontosabb tényezőre, a törzsközönsége megtartására koncentrál.

A Társaság a 2023. üzleti évet kisebb eredménnyel zárja, és megkezdte tartalékainak feltöltését, a 2024. üzleti évre újabb pozitív eredményt várva.

Budapest, 2024. június 21.

Puskás László Tamás
ügyvezető igazgató